

MEHNAT QONUNCHILIGIDA XIZMAT TEKSHIRUV O‘TKAZISH TARTIBI VA HUQUQIY AHAMIYATI

Toshkent viloyati yuridik texnikum o‘quvchisi

Sotiboldiyeva Marjona Faxriddin qizi

93-365-40-82

Annotatsiya: *mazkur maqolada mehnat qonunchiligida mehnat intizomini buzgan xodimlarga nisbatan xizmat tekshiruv o‘tkazish tartibi va huquqiy ahamiyati haqidagi ma’lumotlar amaldagi yangi Mehnat kodeksida belgilangan tartib tamoyillar va shu mavzu bo‘yicha qonun va normativ hujjatlar misolida atroflicha tahlil qilingan.*

Annotatsiya: *V dannoy state podrobno analiziruyutsya svedeniya o poryadke i pravovom znachenii provedeniya slujebnoy proverki v otnoshenii rabotnikov, narushivshix trudovuyu disciplinu v trudovom zakonodatelstve, s ispolzovaniem principov protsedury, ustanovlennyx v deystvuyuyem novom Trudovom kodekse, i primerov zakonov i zakonov. normativnye dokumenty po etoy teme.*

Annotation: *In this article, the information about the procedure and legal significance of conducting a service inspection against employees who violated labor discipline in the labor legislation is analyzed in detail using the principles of the procedure established in the current new Labor Code and the examples of laws and regulatory documents on this topic.*

Kalit so‘zlar: *xizmat tekshiruv, intizomiy qilmish, yetkazilgan zarar.*

Ключевые слова: *servisnaya proverka, disciplinarnye vzyatskaniya, vozmeuzhenie uuzerba.*

Keywords: *service inspection, disciplinary action, damages.*

Xizmat tekshiruv xodim tomonidan intizomiy qilmish sodir etilganligi faktini, uning sodir etilishida xodimning aybini, xodim tomonidan intizomiy qilmish sodir etilishiga imkon bergan sabablar va shart-sharoitlarni, ish beruvchiga yetkazilishi mumkin bo‘lgan moddiy zararining xususiyati va miqdorini aniqlash maqsadida amalga oshiriladigan tekshirishdir.

O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirining 2022-yil 23-iyundagi 137-um-son buyrug‘i ishlab chiqilgan bo‘lib. “Adliya vazirligi tizimida xodimlarni samarali boshqarish hamda ularni tanlov asosida tanlab olishning zamonaviy tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari haqida”gi buyrug‘i bo‘yicha.

O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirining 2020-yil 24-martdagi 68-um-son “Adliya organlari va muassasalarida kadrlar siyosatini belgilash va kadrlar bilan ishlash sohasiga oid hujjatlar tasdiqlash haqida”gi buyrug‘ining 1 va 2-ilovalar tegishincha quyidagi tahrirda bayon etish belgilangan.

O‘zgartirishlarga asosan 9-bob. “Adliya organlari va muassasalari xodimlariga nisbatan xizmat tekshiruv o‘tkazish tartibi” deb nomlanadi. Ushbu bob 100-banddan 141-bandlargacha o‘z ichiga oladi.

O'zbekiston Respublikasining Davlat Fuqarolik xizmati to'g'risida qonuni (Qonunchilik palatasi tomonidan 2022-yil 2-martda qabul qilingan Senat tomonidan 2022-yil 28-mayda ma'qullangan) 49-modda. Xizmat tekshiruvini deb nomlanadi. Ushbu qonunga asosan.

Xizmat tekshiruvini mehnat to'g'risidagi qonunchilikda belgilangan tartibda davlat organi rahbarining qaroriga ko'ra o'tkaziladi. Davlat fuqarolik xizmatchisi o'ziga nisbatan asossiz ayblovlar qo'yilgan yoki xulosalar chiqarilgan deb hisoblaganda ham uning yozma arizasi asosida xizmat tekshiruvini o'tkazilishi mumkin.

1. Xizmat tekshiruvini davomida quyidagilar aniqlanishi zarur:
2. intizomiy qilmishga sabab bo'lgan holatlar va shart-sharoitlar;
3. davlat fuqarolik xizmatchisini intizomiy qilmishda ayblashning asosliliigi yoki asossizligi;
4. intizomiy qilmish natijasida yetkazilgan zararining o'ziga xos xususiyati va miqdori;

Davlat fuqarolik xizmatchisining tushuntirishlari va yozma ravishda bergan talablarida ko'rsatilgan vajlar.

Davlat organidagi xizmat tekshiruvini davlat organining kadrlar bo'linmasi, yuridik xizmati va boshqa bo'linmalari, shuningdek kasaba uyushmasi (mavjud bo'lgan taqdirda) vakillaridan iborat bo'lgan xizmat tekshiruvini o'tkazish bo'yicha komissiya tomonidan o'tkaziladi. Xizmat tekshiruvini o'tkazish bo'yicha komissiya tarkibiga davlat organining rahbari hamda xizmat tekshiruvini natijasidan manfaatdor bo'lgan shaxslar kirishi mumkin emas.

Xizmat tekshiruvini o'tkazish zarur bo'lgan hollarda, davlat organining rahbari davlat fuqarolik xizmatchisini xizmat tekshiruvini o'tkazish mobaynida xizmat majburiyatlarini bajarishdan uning o'rtacha ish haqini saqlab qolgan holda vaqtincha chetlatish to'g'risida qaror qabul qilishi mumkin.

Xizmat tekshiruvini o'tkazish muddati o'n besh ish kunidan oshmasligi kerak. Davlat organining rahbari xizmat tekshiruvini o'tkazish bo'yicha komissiyaning asoslantirilgan vajlari asosida xizmat tekshiruvini o'tkazish muddatini yana o'n besh ish kunigacha uzaytirishga haqli.

O'zbekiston Respublikasining Prokuratura to'g'risidagi Qonunining 46-moddasiga muvofiq. Prokuratura organlarining ichki xavfsizligini ta'minlash bo'linmasi O'zbekiston Respublikasi Prokuraturasi tuzilmasida prokuratura organlarining ichki xavfsizligini ta'minlash bo'linmasi tuziladi.

Prokuratura organlarining ichki xavfsizligini ta'minlash bo'linmasi prokuratura organlari xodimlari tomonidan sodir etilgan xizmat mavqeini suiiste'mol qilish, korrupsiya va egallab turgan lavozimiga noloyiq boshqa nojo'ya xatti-harakatlar to'g'risidagi ma'lumotlar bo'yicha xizmat tekshiruvlari o'tkazadi, prokuratura organlarida ichki xavfsizlikni ta'minlash sohasiga oid normativ-huquqiy hujjatlar, Bosh prokuratura hay'atining qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokurorining buyruqlari, farmoyishlari va ko'rsatmalari so'zsis ijro etilishini ta'minlaydi.

1. xizmat tekshiruvini nima sababli o'tkazilayotganini bilishga;
2. komissiya a'zolarini rad etish to'g'risida arz qilishga;
3. xizmat tekshiruvini masalalari bo'yicha yozma tushuntirishlar berishga;
4. xizmat tekshiruvini o'tkazilishi davomida iltimosnomalar berishga;

5. xizmat tekshiruv materiallariga qo‘shib qo‘yish uchun hujjatlar, ashyoviy dalillar taqdim etishga;

6. guvochlarni xizmat tekshiruv o‘tkazilishi davomida keyinchalik ularni so‘rovdan o‘tkazish uchun taqdim etishga;

7. xizmat tekshiruv materiallari bilan tanishishga, ulardan ko‘chirmalar, ko‘chirma nusxalar olishga;

8. xizmat tekshiruv natijalari haqidagi dalolatnoma bilan tanishishga;

Komissiyaning qarorlari va harakatlari (harakatsizligi) ustidan yakka tartibdagi mehnat nizolari uchun belgilangan tartibda shikoyat qilishga haqlidir.

Xodim o‘z sha‘ni va qadr-qimmatiga putur yetkazadigan ma‘lumotni rad etish uchun xizmat tekshiruv o‘tkazilishini talab qilishga haqlidir. Xizmat tekshiruvini o‘tkazish to‘g‘risidagi ariza ish beruvchiga yozma shaklda beriladi va u taqdim etilgan kundan e‘tiboran uch kundan kechiktirmay ko‘rib chiqiladi.

O‘ziga nisbatan xizmat tekshiruv o‘tkazilayotgan xodim o‘ziga berilgan huquqlardan vijdonan foydalanishi, xizmat tekshiruv o‘tkazilishiga monelik qilmasligi, shu jumladan xizmat tekshiruvda ishtirok etishdan bo‘yin tovlamasligi, haqiqatni aniqlashga dalillarni yo‘q qilish, soxtalashtirish, boshqa g‘ayriqonuniy harakatlar sodir etish yo‘li bilan monelik qilmasligi shart.

Xizmat tekshiruv natijalari to‘g‘risidagi dalolatnoma komissiya to‘plagan boshqa materiallar bilan birga ish beruvchiga komissiya majlisida o‘tkazilgan xizmat tekshiruv haqida qaror qabul qilinganidan keyin uch (3) ish kunidan kechiktirmay topshirilishi kerak.

Mehnat kodeksimizda nazarda tutilgan xizmat tekshiruvini o‘tkazish to‘g‘risidagi qoidalar ichki mehnat tartibi qoidalarida, ish beruvchi tomonidan kasaba uyushmasi qo‘mitasi bilan kelishilgan holda qabul qilinadigan xizmat tekshiruvini o‘tkazish tartibi haqidagi ichki hujjatlarda tarmoqning xususiyati, ishlab chiqarishning o‘ziga xos xususiyatlari, xodimlar bajarayotgan mehnat vazifalarining tavsifi inobatga olingan holda aniqlashtirilishi mumkin.

Mehnat kodeksining birinchi qismida nazarda tutilgan ichki hujjatlar xodimning holatini ushbu Mehnat kodeksiga nisbatan yomonlashtirmasligi kerak. Maxsus intizomiy javobgarlikka tortiladigan xodimlarga nisbatan xizmat tekshiruv o‘tkazishning o‘ziga xos xususiyatlari qonunda, shuningdek intizom to‘g‘risidagi ustavlar va nizomlarda belgilanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

6. O‘zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi hujjat 30.04.2023 sanasi holatiga XVIII bob 295-moddasi.

7. O‘zbekiston Respublikasining Prokuratura to‘g‘risidagi Qonunining 46-moddasi.

8. O‘zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi hujjat 30.04.2023 sanasi holatiga XVIII bob birinchi qismi.